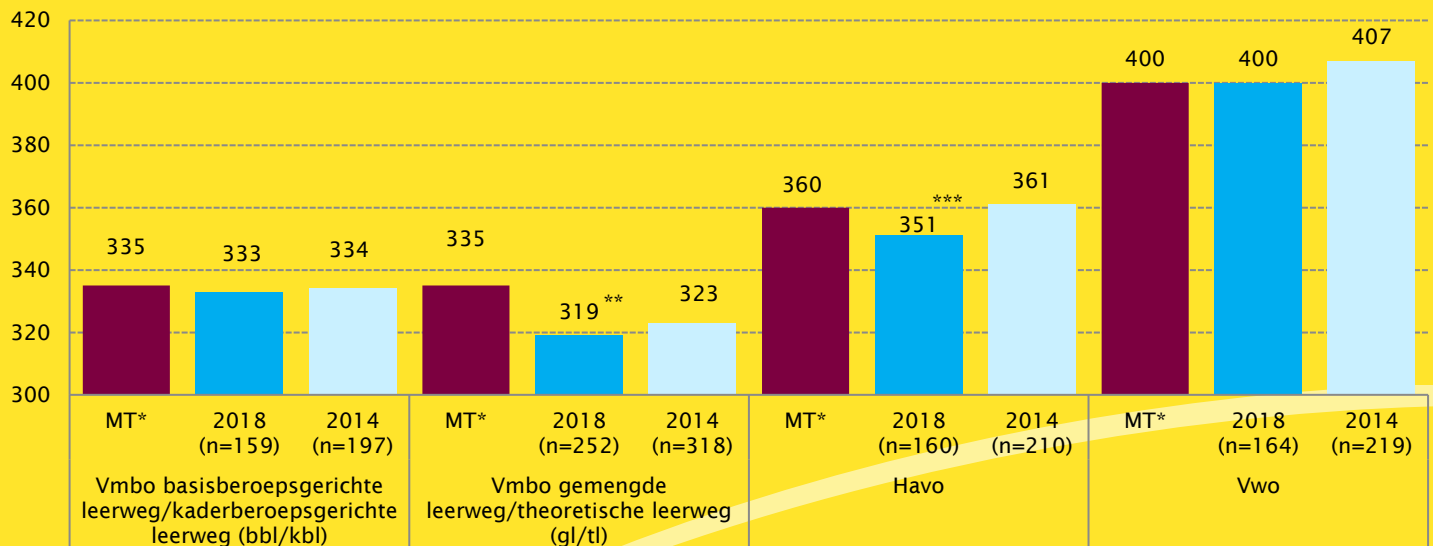

Figuur 1 Minimumtabel en gemiddeld aantal klokuren lichamelijke opvoeding tijdens volledige opleidingsduur naar onderwijsniveau volgens sectieleiders lichamelijke opvoeding in 2014 en 2018

*MT=minimumtabel (zie tekst)

** Significant minder dan minimumtabel ($p < 0.05$)

*** Significant minder dan in 2014 ($p < 0.05$)

Bron: Slot-Heijs & Lucassen (2018).

Lestijd lichamelijke opvoeding tijdens opleiding

In 2018 werd op het vmbo gl/tl significant minder klokuren lichamelijke opvoeding aangeboden dan de minimumtabel voorschrijft (figuur 1). Het gemiddeld aantal klokuren lichamelijke opvoeding van de overige schoolniveaus is redelijk conform de minimumtabel.

Tot 2005 werd voor lichamelijke opvoeding in het voortgezet onderwijs een minimumtabel gehanteerd. Daarin was per schoolniveau bepaald hoeveel klokuren lichamelijke opvoeding leerlingen moesten krijgen gedurende de hele opleiding. Hoewel de wettelijke verplichting om hieraan te voldoen in 2005 verviel, wordt deze tabel nog als normtabel gebruikt.

In vergelijking met 2014 is in 2018 een significante daling in het gemiddeld aantal klokuren zichtbaar op de havo (figuur 1). Dit kan worden verklaard door een significante daling tussen 2014 en 2018 in de gemiddelde wekelijkse lestijd die in het eerste leerjaar van de havo zichtbaar is (niet in figuur).

Wekelijkse lestijd

In het eerste leerjaar worden gemiddeld de meeste minuten per week voor lichamelijke opvoeding ingeroosterd (145 minuten per week). Dit neemt af tot 96 minuten per week in het vierde leerjaar en 59 minuten in

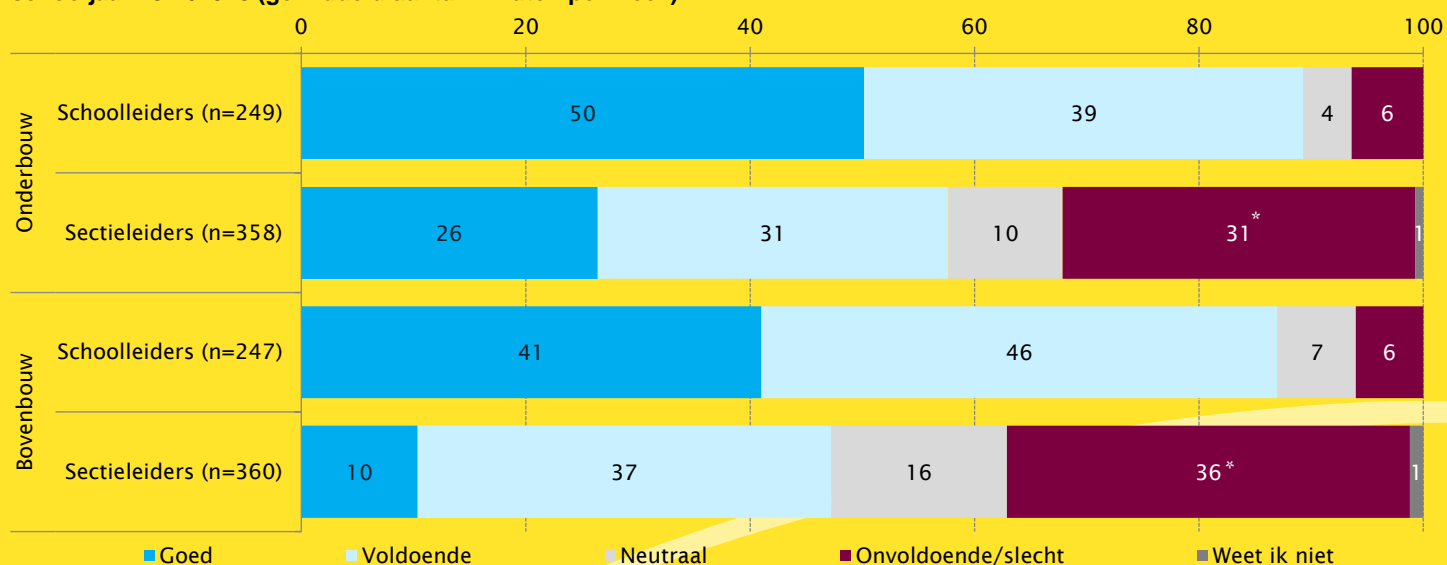
het zesde leerjaar (niet in figuur). Deze afname is zichtbaar in elk schoolniveau.

In vergelijking met 2014 is het gemiddeld aantal minuten lichamelijke opvoeding per week gelijk gebleven (niet in figuur). Alleen in havo 1 en vwo 1 werd in 2014 significant meer lestijd per week ingeroosterd dan in 2018. Ondanks de geringe verschillen in gemiddelden tussen 2014 en 2018, blijkt de variatie in lestijd tussen scholen wel te zijn toegenomen als 2014 met 2018 wordt vergeleken. Dit betekent dat in 2018 meer scholen dan in 2014 heel weinig of veel lichamelijke opvoeding aanbieden.

Aanvullend lesaanbod

Volgens sectieleiders lichamelijke opvoeding wordt op ruim de helft van de schoollocaties, naast de reguliere lessen lichamelijke opvoeding, aanvullend lesaanbod op het gebied van sport en bewegen aangeboden (47%) (niet in figuur). In de eerste en tweede klas wordt op 30 procent van de scholen een sportklas aangeboden, wat aanzienlijk afneemt in de derde klas (17%). Op een kwart van de vmbo-scholen wordt het keuze-examenvak lichamelijke opvoeding 2 aangeboden (26%), op 15 procent van de vmbo-scholen het keuzedeel 'Ondersteuning bij sport- en bewegingsactiviteiten'. Het keuze-examenvak Beweging, sport en maatschappij wordt op de havo vaker aangeboden (20%) dan op het vwo (14%). Van het

Figuur 2 Lestijd voor lichamelijke opvoeding naar onderwijsniveau volgens sectieleiders lichamelijke opvoeding in het schooljaar 2017/2018 (gemiddeld aantal minuten per week)

*Significant hoger dan schoolleiders ($p < 0.05$)

Bron: Slot-Heijs & Lucassen (2018).

aanvullende lesaanbod maken havo-leerlingen relatief het meest gebruik, maar het betreft in totaal nog geen 10 procent van alle leerlingen.

Extracurriculair sport- en beweegaanbod

De ontwikkeling van het extracurriculaire sport- en beweegaanbod op het voortgezet onderwijs lijkt tot stilstand gekomen (niet in figuur). Bij een flink deel van de scholen is dit aanbod beperkt tot de jaarlijkse sportdag. Sportclinics en pauzeactiviteiten zijn de aanbodvormen die relatief vaak tenminste maandelijks worden aangeboden, maar dit gebeurt bij een op de vijf scholen.

Beoordeling lestijd en kwaliteit

De meeste schoolleiders beoordelen de ingeroosterde lestijd voor lichamelijke opvoeding als voldoende of goed, zowel in de onderbouw (89%) als in de bovenbouw (87%) (figuur 2). Sectieleiders lichamelijke opvoeding beoordelen de lestijd voor lichamelijke opvoeding significant lager dan schoolleiders. Ongeveer een derde van de sectieleiders lichamelijke opvoeding beoordeelt de lestijd zowel in de onder- als bovenbouw als onvoldoende/slecht. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de verschillende benadering van sectieleiders lichamelijke opvoeding ten opzichte van schoolleiders. Schoolleiders bekijken lichamelijke opvoeding als onderdeel van het gehele onderwijs op hun schoollocatie, terwijl sectieleiders lichamelijke opvoeding

logischerwijs lichamelijke opvoeding voorop stellen. Ook in de beoordeling van de kwaliteit van het vak lichamelijke opvoeding zijn schoolleiders positiever dan sectieleiders lichamelijke opvoeding, maar beide groepen geven gemiddeld ruime voldoende scores: schoolleiders geven het rapportcijfers 7,9 en sectieleiders lichamelijke opvoeding een 7,6.

Verantwoording

De 1-meting lichamelijke opvoeding en sport geeft over een breed front inzicht in de stand van zaken rond de organisatie van lichamelijke opvoeding en sport op scholen voor het voortgezet onderwijs in Nederland. Om veranderingen in de situatie tussen 2014 en 2018 zichtbaar te maken, zijn twee representatieve steekproeven (schoolleiders en sectieleiders lichamelijke opvoeding) benaderd en op vergelijkbare wijze gevraagd naar de organisatie van lichamelijke opvoeding en sport op hun schoollocatie. De uitkomsten voor 2018 zijn gebaseerd op de antwoorden van 250 schoolleiders en 361 sectieleiders lichamelijke opvoeding. In dit factsheet zijn de belangrijkste resultaten rondom de organisatie van lichamelijke opvoeding samengevat.

Slot-Heijs, J.J. & Lucassen, J.M.H. Lichamelijke opvoeding en sport in het voortgezet onderwijs, 1-meting. Utrecht: Mulier Instituut